

Előterjesztés

a Balaton Kiemelt Térség 2021-2027 évekre szóló területfejlesztési programjának végrehajtásáról

Jelen előterjesztés célja, hogy ismertesse a hosszútávú Konceptió és középtávú Területfejlesztési Program, valamint az ezek alapján elfogadott Végrehajtási Terv megvalósulásának 2023. évi folyamatát. Az előterjesztésnek ugyanakkor nem célja egy részletesen adatolt fejlesztéspolitikai monitoring jelentés ismertetése. A 37/2010. Korm. rendelettel összhangban készülő monitoring jelentés a sokéves gyakorlatnak megfelelően 2024-első negyedévében, a jogszabályban meghatározott március 31-i határidő előtt kerülhet a Tanács elé betervezésre

Előzmények

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. számú törvény (15.§ (2) bek. b) pontja) alapján a Balaton Fejlesztési Tanács a 2020-2021 években elkészítette és a Kormánynak elfogadásra benyújtotta a kiemelt térség felülvizsgált és módosított hosszútávú Területfejlesztési Konceptióját, valamint a 2021-2027 közötti uniós programozási ciklushoz kapcsolódó Területfejlesztési Programját. A programtervezés területfejlesztési törvény alapján végzett szakasza a Területfejlesztési Program részét képező kiemelt térségi Operatív Program Tanács általi elfogadásával, a 39/2021. (09.17.) BFT határozattal zárult.

Ezt követően a Tanács megküldte a terveket az illetékes Pénzügyminisztérium számára azzal a törvény által megerősített szándékkal, hogy a miniszter egyetértése esetén terjessze a dokumentumot a Kormány elé jóváhagyásra. A területfejlesztés kormányzati intézményrendszerének 2022. évi átalakulását követően a Kormány az 1685/2022. (XII.28.) számú határozatában a módosított, 2030-ig szóló hosszútávú Konceptiót és a Területfejlesztési Programot elfogadta.

Az elvégzett térségfejlesztési tervezési munka jelentőségét megerősítette az a szándék, hogy 2020-2021 során a Tanács által elfogadott kiemelt térségi fejlesztési dokumentumokat a 2021 – 2027 közötti uniós programozási időszak Balaton Kiemelt Üdülőkörzetben releváns keretprogramjainak terveztük. Ugyanakkor álláspontunk szerint a Tanács által elfogadott kiemelt térségi Operatív Program nem ad elegendő muníciót egy fejlesztési program decentralizált elemeket tartalmazó végrehajtásához. Ezért, ahogy a vármegyék esetében is történik az Integrált Területi Programok vonatkozásában, szükségesnek láttuk egy, az Operatív Programnál mélyebb, a programvégrehajtás konkrét elemeit rögzítő dokumentum kialakítását és Tanács általi elfogadását a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet vonatkozásában.

Ez a dokumentum a hosszútávú Konceptióban és a Területfejlesztési Programban elfogadott célok és prioritások alapján kell hogy meghatározza a térségi fejlesztések fókuszait, valamint a Kormány által elfogadott kiemelt térségi tervek megvalósításának körülményeit, emellett rögzítenie kell a feladat- projektterveket illetve az eszközrendszer kereteit. Egy ilyen, a kiemelt térségi OP-nál részletes tervdokumentum a vármegyei Integrált Területi Programok

szerkezetével és funkciójával rokon, azonban mivel a vármegyei Integrált Területi Program a TOP és a TOP Plusz dedikált forrásaira tervezett és a Balaton esetében nincs tudomásunk dedikált forráskeretről, így a kiemelt térségi terv nem az Integrált Területi Program elnevezést kapta, hanem **Végrehajtási Tervként** hivatkozunk rá. A dedikált forráskeret hiánya mellett az ITP-hez képest további különbség, hogy a kidolgozott Végrehajtási Terv integrált megvalósítása több operatív programból, sőt, több alaphoz, költségvetési forrásból tervezett, tehát az uniós több tagállamában alkalmazott ITI eszközzel is rokon.

Ilyen típusú dokumentum a hazai területfejlesztési tervhierarchiában mindeddig nem szerepelt, így kormányzati elfogadására sem volt szükség és mód. Ugyanakkor tekintettel arra, hogy egy hétéves időtávú kiemelt térségi fejlesztési program végrehajtása a régióban sokszereplős feladat, így a program tervezése és megvalósítása során a partnerség elvén túl a szubszidiaritásnak is érvényesülnie kell. A partnerség érvényesítése érdekében a Végrehajtási Tervet a fejlesztési koncepció és a területfejlesztési program kapcsán alkalmazott gyakorlathoz hasonlóan társadalmi-szakmai egyeztetésre bocsátottuk. A Terv társadalmi-szakmai egyeztetésen átesett, a beérkezett észrevételek, javaslatok alapján módosított változatát a Tanács 2023. február 17-én, 2/2023. sz. határozatával elfogadta.

Jelen előterjesztés célja, hogy ismertesse a hosszútávú Koncepció és középtávú Területfejlesztési Program, valamint az ezek alapján elfogadott Végrehajtási Terv megvalósulásának 2023. évi folyamatát. Az előterjesztésnek ugyanakkor nem célja egy részletesen adatolt fejlesztéspolitikai monitoring jelentés ismertetése. A 37/2010. Korm. rendelettel összhangban készülő monitoring jelentés a sokéves gyakorlatnak megfelelően 2024. első negyedévében, a jogszabályban meghatározott március 31-i határidő előtt kerülhet a Tanács elé betervezésre.

A kiemelt térségi fejlesztési program megvalósulásának előrehaladása

A kiemelt térségi fejlesztési programban megfogalmazott átfogó, stratégiai és horizontális célok alapvetően három kiemelt térségi Végrehajtási Tervben rögzített fő fejlesztéspolitikai fókusz köré csoportosíthatók.

1. KLÍMAADAPTÁCIÓ ÉS MITIGÁCIÓ
2. NÉPESSÉGMEGTARTÓ KÉPESSÉG ERŐSÍTÉSE
3. TÉRSÉGI KOHÉZIÓ ERŐSÍTÉSE

A Végrehajtási Tervben deklarált cél szerint e három tematikus fókusz érvényesülését szükséges elősegíteni a következő évek fejlesztéseinek tervezése és végrehajtása során. Ebből az okból a kiemelt térségben a Balaton Fejlesztési Tanács valamint a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség aktivitása révén 2023-ban megvalósuló, valamint előkészítés alatt álló, a területfejlesztési program céljaihoz illeszkedő projekteket e három tematikus fókusz szerinti felosztásban ismertetjük.

1. Klímaadaptációhoz és mitigációhoz kapcsolódó fejlesztések

Balaton Kiemelt Térség Klímastratégiájának megvalósítása

A hazai klímapolitikai keretnek és alapidokumentumnak számító Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiát (NÉS-2) az Országgyűlés 23/2018. (X. 31.) OGY határozatával fogadták el. A NÉS2 céljaival összhangban elkészültek, illetve elfogadták a Somogy, Veszprém, illetve Zala megyei klímastratégiákat 2019 tavaszán. Ezekkel összhangban a Tanács munkaszervezete, a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. elkészítette a BKÜ területére vonatkozóan a Balaton Kiemelt Térségi Klímastratégiát 2020-2030 időszakra.

A Balaton Kiemelt Térségi Klímastratégia célja, hogy a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiára és a megyei klímastratégiákra épülve összegezze és meghatározza azokat az intézkedéseket, amelyek elősegítik a Balaton térség aktív szerepvállalását a klímaváltozás csökkentése, illetve az ahhoz való alkalmazkodás területén.

A kiemelt térségi klímastratégia megvalósítását segítik a Balaton Fejlesztési Tanács fejlesztési forrásai, különös tekintettel az Energiaügyi Minisztérium által biztosított 500 millió forintos klímaadaptációs forrásra. 2023-ban a forrásfelhasználás három, a klímastratégiában szereplő célterületen valósult meg az alábbi forrásszerkezettel:

1. Klímaváltozás mértékét, hatását csökkentő települési fejlesztések – 425 millió forint;
2. Szemléletformálás középiskolások részére – 30 millió forint;
3. Energetikai mintaprojekt – 20 millió forint

A klímastratégia célkitűzéseinek elérését támogató tevékenységek fő fejezetek szerint:

1. Mitigáció

A BFT által kiírt pályázatok támogatási céljai között szerepelt a közterület karbantartását szolgáló környezettudatos, elektromos eszközök, járművek beszerzése, valamint az elektromos eszközök kiszolgálására használható, nem nyilvános töltőpontok kiépítése. Az elektromos közterület karbantartó eszközök használata a robbanómotoros eszközökhöz képest előnyösebb, mert ezáltal csökkenthető a károsanyag- és a zajkibocsátás a településeken.

További mitigációs intézkedés a 2022-ben bevezetett kötelezően megvalósítandó projektem, mely szerint a pályázati projektekben a támogatás minden megkezdett millió Ft-ja után kötelező legalább 1 db lombos fát ültetni, a fajtát pedig a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósága által telepítésre javasolt fák jegyzékéből kell kiválasztani.

2. Adaptáció

Pályázati forrás biztosítása a klímabarát települési fejlesztések támogatására

A pályázati felhívás célja volt a klímaváltozás mérséklését és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítő beruházási elemek, zöldfelületi fejlesztések megvalósítása. A pályázati felhívás olyan fejlesztésekre került kiírásra, ahol a terület használati funkciójától függetlenül a klímaadaptáció (pl. a vízmegtartás, szén-dioxid elnyelő képesség növelése, stb.)

a fő szempont. Ez azt jelenti, hogy a települési közterületek fejlesztési vagy területhasználati céljukban, vagy használati funkciótól függetlenül műszaki kialakításukkal hatékonyan és természetes módon tudnak hozzájárulni a klímaadaptációhoz. Cél, hogy kialakításukban a természetességre törekvő, egyszerű megoldások jelenjenek meg, melyek közvetlenül szolgálják a terület klímaadaptációját, pl. vízmegtartó és szén-dioxid elnyelő képességének növelését. Fontos további cél, hogy - a csapadékvízre, a zöldfelületekre és a biomasszára egyaránt erőforrásként tekintve - a zöldfelületek értékét a klímaadaptációs, vízmegtartó és szén-dioxid elnyelő képességük határozza meg, ne pedig a beépített anyagok értéke.

Új, innovatív elemként már második alkalommal alkalmaztunk a pályázati folyamatban klímavédelmi szakértőt, aki véleményezte az egyes pályázatok keretében tervezett fejlesztéseket, és javaslatokat tett az adott beruházáshoz kapcsolódóan a környezeti fenntarthatóságot, a klímaadaptációt, a klímaváltozás hatásainak mérséklését erősítő, a projektbe beépíthető további projektelemekre. A Támogató a hiánypótlás keretében lehetőséget biztosított a pályázóknak a klímaszakértő által megfogalmazott javaslatok beépítésére a végleges, benyújtott pályázatba.

Összegezve, a térség klímaadaptációs tevékenységének ösztönzése, segítése érdekében a Technológiai és Ipari Minisztérium (jogutódja: Energiaügyi Minisztérium) által 2022-re és 2023-re biztosított klímaadaptációs források, valamint a Miniszterelnökség Területfejlesztési Tervezési és Támogatási Főosztálya által biztosított térségfejlesztési forrás, továbbá a 2021. évi klímaadaptációs forrás maradványa állt a Tanács rendelkezésére.

3. Szemléletformálás

Fenntarthatósági útmutató települési fejlesztésekhez

A településfejlesztési pályázatok sikeres megvalósítása érdekében 2018-ban elkészült és rendszeres frissítésre kerül a *Fenntarthatósági útmutató*, mely ötletekkel és javaslatokkal segíti a települések és a térség jövőjét is befolyásoló, alakító fejlesztések kidolgozását. Az útmutató a települési zöldinfrastruktúra elemei (a növényzettel és vízzel borított felületek), mint fásított közterek, közkertek, közparkok, játszóterek, fasorok és zöldsávok, vízparti zöldsávok, intézménykertek, zöldtetők, zöldfalak kialakításához nyújt segítséget.

Balaton Klíma Akadémia

A Balaton Klíma Akadémia létrehozásával a térség klímastratégiájának A1 intézkedése valósulhat meg. A Balaton Fejlesztési Tanács (BFT) munkaszervezete jelenleg a Siófok Város Önkormányzata tulajdonában álló Siófok, Batthyány u. 1. szám alatti irodaház együttesben (A-B) épület működik a tulajdonossal kötött használati megállapodás alapján.

A BFT és munkaszervezete az irodaház együttes régi szárnyában egy fenntarthatósággal kapcsolatos „oktató és tudás központ”-ot, a Balaton Klíma Akadémiát tervezi kialakítani. Az oktatási és tudásközpont funkcióhoz kapcsolódóan az épületben bemutató és oktatótermek, kiszolgáló egységek kerülnek kialakításra. A projekt kivitelezése 2023 novemberében elindult.

„Balatonról, jövőről” klíma- és környezetvédelmi verseny középiskolások részére

2021/22, 2022/23 és 2023/24-es tanévekben a Balaton Fejlesztési Tanács az Energiaügyi Minisztérium (valamint jogelődjei) támogatásával a Balaton Régióban működő középiskolák 9-12. évfolyamos diákjai számára klíma- és környezetvédelmi versenyt hirdetett.

A 2022/23-as verseny végét jelentő Diákkonferenciára áprilisban került sor a döntőbe jutott 7 csapat részvételével. Az előadásokat egy 6 főből álló szakmai zsűri pontozta. A zsűri tagjai a Diákkonferencián előadott prezentáció és a helyszínen kiállított standok alapján állították fel a csapatok sorrendjét, amihez hozzá adódott a 4 forduló végén, szakmai mentorok által, a fordulók részfeladataira kapott pontszám is.

Balatonról, jövőről verseny a 2023/24-es tanévben

Szeptember elején meghirdetésre került a Balatonról, jövőről 2023/24 verseny is megújult formában. Az idei verseny feladata klíma- és környezetvédelmi városi séták tervezése, melynek célja, hogy a diákok ismerjék meg a klímaváltozás saját településüket érintő és befolyásoló hatásait. Ismerjék fel a klímaváltozás mellett és ellen ható folyamatokat a mindennapi életterükből. Szeretnénk elérni, hogy a sétát honosítsák meg az iskolájukban olyan formán, hogy a következő 9. évfolyamosoknak mutassák be szeptemberben, ezzel is új hagyományt teremtve.

Fenntartható Térségi Mobilitási Terv - Sustainable Regional/Rural Mobility Plan (SRMP)

A fenntartható térségi mobilitási terv (Sustainable Regional/Rural Mobility Plan, a továbbiakban: SRMP) célja a térségi mobilitás feltételeinek és fenntarthatósági viszonyainak a javítása, fejlesztése. Az SRMP céljai, programjai, projektjei révén a térség településein élők és ott közlekedők számára a korábbinál élhetőbb körülményeket, jobb elérhetőséget, fenntarthatóbb mobilitási megoldásokat biztosít, melyek keretében célozza a közlekedési rendszer fejlesztését is. Az SRMP ugyanakkor nem egy *közlekedésfejlesztési* terv, hanem egy *mobilitási* terv, amelyben nem az egyes alágazati (vagy intermodális) infrastruktúra vagy más közlekedési rendszer elemek fejlesztésére, hanem a mobilitás feltételeinek és fenntarthatósági viszonyainak a javítására kell törekedni. A fenntartható térségi mobilitástervezés olyan stratégiai és integrált megközelítés, amely hatékonyan kezeli a térség közlekedésének összetettségét. Alapvető célja az elérhetőség és az életminőség javítása a fenntartható mobilitás irányába történő elmozdulás révén. A fenntartható térségi mobilitási terv elősegíti a fenntartható mobilitás hosszú távú jövőképe által vezérelt, tényalapú döntéshozatalt.

A Balaton Kiemelt Térség az EU által kijelölt 15 ún. bemutató térség egyike, ahol többek között a Térségi Mobilitási tervek készítésének gyakorlatát is vizsgálják. Eddig csak települési (városi) szintű mobilitási tervek készültek, ezekhez kapcsolódóan állnak rendelkezésre az EU által is

elfogadott útmutatók. A térségi mobilitási tervre még nincs kidolgozott módszertan, ennek kidolgozását a projekt megvalósulása is segíti, a tapasztalatok pedig beépülhetnek az EU által a közeljövőben kidolgozandó SRMP útmutatóba.

A Balatoni SRMP Balatonfüred Város Önkormányzata, a Balaton Fejlesztési Tanács munkaszervezete a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség és a KTI Magyar Közlekedéstudományi és Logisztikai Intézet konzorciumi együttműködése keretében készülhet el. A terv készítéséhez kapcsolódó projekt a TOP Plusz 1.2.1 konstrukció keretében került finanszírozásra.

Balaton Kiemelt Térség Regionális Környezetvédelmi Programja 2023-2028

A Balaton Fejlesztési Tanács (a továbbiakban BFT) munkaszervezetével, a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökséggel közösen úgy határozott, hogy el kívánja készíteni a térség környezetvédelméhez kapcsolódóan a Regionális Környezetvédelmi Programot a 2023-2028 közötti időszakra vonatkozóan. Ennek oka, hogy a Balaton Régióban is tetten érhetőek bizonyos kedvezőtlen környezeti folyamatok, amelyek mögött általában a gazdasági-társadalmi-természeti egyensúly eltolódása áll.

A társadalmi-gazdasági feladatok végrehajtásával párhuzamosan, azokkal együtt kell a környezetvédelem problémáit megoldani. Mindezeket felismerve kezdődött meg a Balaton Kiemelt Térségben az a környezetvédelmi tevékenység, amelynek keretében került sor a regionális környezetvédelmi program elkészítésére.

A program célja a környezeti elemek vizsgálata, a kedvező, illetve hátrányos folyamatok számbavétele, illetve az ezekkel kapcsolatos társadalmi és gazdasági összefüggések feltárása, és ezt követően egy stratégiai feladatterv készítése. Ez alapján a dokumentum egy részletes helyzetfeltáráson alapszik, és a feltárt sajátosságok alapján egy környezeti jövőkép kialakítását célozza. A végső cél, hogy a régió lakóinak életminősége, komfortérzete jelentősen javuljon és a térség területén található természeti kincsek előnyeit turisztikai és gazdasági szempontból ki tudja használni, ugyanakkor az ennek érdekében megvalósuló fejlesztések az ökoszisztéma teherbíró képességét ne haladják meg, működjenek a megtartó funkciók, a védett értékek ne károsodjanak.

A stratégia az alábbi öt stratégiai célt fogalmazza meg:

1. A térség lakói életkörülményeinek és életminőségének javítása és a vonzó vidéki életmód megteremtése, valamint az emberi egészséget károsító, veszélyeztető hatások megelőzése, csökkentése, megszüntetése.
2. Környezeti, táji és természeti értékek megóvása, helyreállítása, fenntartható használata. illetve a természet védelmének szem előtt tartása a térség gazdasági, társadalmi fejlesztése során.
3. A térség adottságaihoz és hagyományaihoz illeszkedő, a környezeti, társadalmi és gazdasági szempontokat egyaránt figyelembe vevő erőforrás takarékoság, és a hatékonyság javítása. A fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése, környezetbarát, és versenyképes termelési és szolgáltatási technológiák alkalmazása, a gazdaság körforgásos működésének erősítése.

4. A Balaton Kiemelt Üdülőkörzethez méltó üdülőhely minőségi fejlesztése oly módon, hogy az biztosítani tudja a lakó és üdülőnépesség rekreációs igényét, biztonságát a környezeti károk megelőzésének figyelembe vételével.
5. A környezettudatos életszemlélet erősítése, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási képesség javítása, valamint a partnerség fejlesztésének előtérbe helyezése.

A fenti célok alapján került meghatározásra összesen 54 cselekvési irány és feladat.

A tervdokumentumot várhatóan a 9. napirend keretében tárgyalja részletesen a Tanács. Az egyeztetési változat elfogadását követően a program hatósági egyeztetése indulhat meg.

2. Népeségmegtartó-képesség erősítése

Szolgálati lakás-fejlesztési konstrukció

A Miniszterelnökség 5 milliárd forintnyi fejlesztési forrást biztosít a Balaton Fejlesztési Tanács számára, hogy települési önkormányzati kedvezményezettnek számára pályázati úton nyújtson támogatást szolgálati lakások létesítésére. A várhatóan 2024-ben kiírásra kerülő pályázat szakmai feltételrendszerét, céljait a Tanács a 3. napirendi pont keretében tárgyalja.

Mozdulj Balaton

A 2023. évben mintegy 10 millió forintos BFT és önkormányzati forrásokból június 24-augusztus 26 között megvalósuló programsorozathoz 35 tóparti település csatlakozott 42 stranddal. A szervezői regisztrációk alapján több mint 40.000 fő vett részt a programokon, melyek között új elemként jelent meg a gyermekúszóverseny, mely nagyban hozzájárult a korábbi évekhez képest tapasztalható létszámnövekedéshez. A legnépszerűbb, legtöbb résztvevőt vonzó sportágak a strandröplabda, a különböző vízi játékok, a teqball illetve a 3 és 6 fős strandfoci voltak. A korábbi évekhez képest 2 új programszervezővel bővült a helyi szervezők száma. A közvélemény tájékoztatása vármegyei nyomtatott és online napilapok, televíziós és rádiós közéleti és sportműsorok, turisztikai és települési honlapok révén valósult meg. A projekt saját honlappal rendelkezik, melyen a legfontosabb információk elérhetők a résztvevők és a szervezők számára egyaránt. Az éves programsorozat zárórendezvénye Vonyarcvashegyen valósult meg, melyen települések csapatai vettek részt három sportágban (streetball, kispályás labdarúgás, strandröplabda). Az eseményen kiosztásra került a „Legsportosabb település” cím. A projekt részletes ismertetésére a 8. napirendi pont keretében kerül sor.

3. Térségi kohézió erősítése

Balaton Partnerségi Program

A régiós szakmai együttműködési program keretében rendezvények (konferenciák, fórumok, műhelymunkák) szervezésével olyan szakmai közösségek létrehozását kívánjuk elérni, amelyek egy-egy szakterület, projekt mentén kialakítják a későbbi együttműködések, új projektek megvalósításának feltételeit. A szakmai munka 2015. júniusától folyamatosan valósul meg.

2023. évi rendezvények:

- Víz világnapi konferencia a Balaton régióban
- Föld napi konferencia a Balaton régióban
- Természetvédelmi konferencia a Balaton régióban
- Online, havi szemléletformáló programok: Kertünk és udvarunk, Területrendezés és építészet, A jövő települési zöldfelületei, „Megfogtam egy szúnyogot...”, Községi jószágtartás és tájfenntartó gazdálkodás, Fenntartható lakhatás, Vadak a kertek alatt.

Videó műhely középiskolásoknak

A CLLD támogatásból megvalósult egy műhelyfoglalkozás sorozat gyakorlati és elméleti elemekkel, amelyek a videós ismeretek bővítését, valamint a helyi környezeti értékek jobb megismerését célozták meg. Két siófoki középiskola önként jelentkező tanulói vettek részt a programon. Vízügyi és madártani szakértők útmutatásával, valamint profi operatőr segítségével vettek fel Siófok, illetve a Balaton környezetét jellemző jeleneteket a támogatásból beszerzett kamerákkal. Az elkészült filmek a környezet értékeinek megóvását, az élőhelyek és a táj védelmét hivatottak segíteni azzal, hogy közérthetően megfogalmazott jelenségeket mutatnak be, és fontos kérdéseket vetnek fel. A projekt 2023 augusztusában zárult, a TOP 7.1.1 kiírás keretében kihelyezett 7,8 MFt-os ESZA forrás kedvezményezettje a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség volt.

19. Tavak Világkonferenciája

A Tavak Világkonferenciája (World Lake Conference - WLC) globálisan elismert rendezvény, ahol a tavak és vízgyűjtő területeik kezelésével és fenntarthatóságával kapcsolatos tudományos és társadalmi-gazdasági témák kerülnek széles körben megvitatására.

A Balaton Fejlesztési Tanács munkaszervezete, a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség, a tavak környezetével foglalkozó nemzetközi bizottsággal, az International Lake Environment Committee Foundation (ILEC) szervezettel közösen, 2023. november 7-9-e között, Balatonfüreden szervezte meg a 19. Tavak Világkonferenciáját, amelynek témája „*A tavakon túl: A tudomány, a kultúra és a kormányzás összekapcsolása a tavak fenntartható használata érdekében*” volt.

A konferencia első két napján a résztvevők plenáris előadások és tematikus szekciók keretében ismerkedhettek meg a Balaton, illetve a világon található más nagy tavak fenntartható kezelése érdekében folyó széleskörű szakmai munka eredményeiről. A konferencia zárónapján pedig hajókirándulással egybekötött szakmai tanulmányúton vettek részt, ahol a Balaton Fejlesztési Tanács térségi partnerszervezetei mutatták be tevékenységüket, megvalósult projektjeiket.

A konferencián összességében több, mint 120 külföldi és több, mint 140 hazai résztvevő volt jelen személyesen. A résztvevők többsége a konferencia több napján is részt vett, így a konferencia előadásain naponta átlagosan 200 fő volt jelen, míg a szakmai tanulmányútra több, mint 120 résztvevő jött el. A rendezvényről részletesebb tájékoztatást a 10. napirend keretében adunk.

Funkcionális térségek az Európai Unióban - Világbank és az Európai Bizottság programja

A Balaton Fejlesztési Tanács és munkaszervezete hosszú évek óta dolgozik azon, hogy felhívja a döntéshozók figyelmét a tavak szerepére és a tavas térségek integrált kezelésének a fontosságára mind hazai, mind nemzetközi szinten. Ennek is köszönhetően 2022 tavaszán felkérés érkezett a Világbank részéről, hogy a Balaton régió jelentkezzen az Európai Unió funkcionális térségeivel foglalkozó programjába. A kiválasztási eljárást követően a Balaton mellett további 11, főleg városias térség került be a programba, főleg Kelet-Közép-Európából.

A program célkitűzése, hogy segítséget nyújtson a részt vevő funkcionális térségeknek a fejlesztési terveik kidolgozásában és azok megvalósításában. A balatoni projekt megvalósításával célunk, hogy elősegítsük a Balaton Kiemelt Térség fejlesztési stratégiájában meghatározott kihívásokra adandó válaszok részletes kidolgozását (kiemelt tekintettel az éghajlatváltozás hatásaira, a demográfiai változások okozta nehézségekre és a térségi kohézió erősítésére), valamint segítsük a fejlesztési programban javasolt intézkedések megvalósítását.

Az előző évben elfogadásra került intézkedési terv megvalósítása kapcsán a Világbank munkatársai 2023. július 12-13-án ismét eljöttek a Balatonhoz a megvalósult és a folyamatban lévő feladatok átbeszélése érdekében. A látogatás jó lehetőséget nyújtott, hogy a Világbank munkatársai jobban megismerjék és megvizsgálják a térséget, többek között a térségi közlekedés és az éghajlatváltozás vonatkozásában. Ehhez kapcsolódóan több háttéranyagot készítettek a kerékpárútvonalak felmérése és a térségben található „hőszigetek” feltérképezése érdekében.

A közös munka eredményéről, illetve általánosságban a funkcionális térségeknek az integrált területfejlesztésben betöltött szerepéről Eva-Viorela Sfârlea, a Világbank csoport romániai képviselőjének munkatársa részletes előadást tartott Balatonfüred, 2023. november 8-án, a Tavak Világkonferenciáján.

Partnerség

A Végrehajtási Terv elfogadásával egy időben a Balaton Fejlesztési Tanács három tematikus munkacsoport megalakítását irányozta elő a Tervben szereplő három célzott tematikus csomaghoz kapcsolódóan. Tekintettel a Végrehajtási Terv újszerű megközelítéseire és funkciójára, a fejlesztési források rendelkezésre állásának bizonytalanságára, illetve a formálódó fejlesztési intézményrendszerre a munkacsoportok megalakítása 2023-ban még nem történt meg. Ugyanakkor mivel aktuálisan már látszódnak az első, forrásokkal is rendelkező fejlesztési irányok, projektek, amelyek a Végrehajtási Terv tartalmához és logikájához illeszkednek (pl. fenntartható regionális mobilitási terv, szolgálati lakás konstrukció) indokoltnak tartjuk a munkacsoportok megalakítását és működtetését 2024 első félévében.

Összhangban a Végrehajtási Terv fő beavatkozási területeivel három tematikus munkacsoport létrehozását tervezzük:

1. Klímaadaptációs és fenntarthatósági munkacsoport
2. Társadalmi kihívások munkacsoport
3. Térségi kohézió munkacsoport

Siófok, 2023. december 15.

Balatoni Integrációs Közhasznú NKft.

Határozati javaslat

...../2023. (12.15.) BFT határozat

a Tanács a Balaton Kiemelt Térség 2021-2027 évekre szóló területfejlesztési programjának végrehajtásáról szóló előterjesztést megtárgyalta és az alábbi határozatot hozta:

- 1./ A Balaton Fejlesztési Tanács elfogadja a kiemelt térségi területfejlesztési program végrehajtásáról szóló beszámolót.
- 2./ A Tanács megbízza munkaszervezetét a Balatoni Integrációs Kft-t hogy a fejlesztéspolitikai aktualitások és fejlesztési igények figyelembe vételével vizsgálja felül a kiemelt térségi Végrehajtási Tervet és szükség szerint tegyen javaslatot annak módosítására a Balaton Fejlesztési Tanács 2024. februári ülésén.
- 3./ A Tanács megbízza munkaszervezetét a Balatoni Integrációs Kft-t, hogy a jelen előterjesztésbe foglaltak szerint hozza létre és működtesse a Végrehajtási Tervben rögzített tematikus munkacsoportokat.

Felelős: Dr. Molnár Gábor ügyvezető

Határidő: értelem szerint